

společného pozemku (§§ 828, 829 a 361 obč. zák.), nemá tudíž jednostranné nakládání jedním ze spoluvlastníků účinku proti druhému spoluvlastníku, leč, že by spoluvlastník směňoval neb zcizoval jen svůj ideální podíl, s nímž ovšem nesmí nakládati neomezeně, ale o to zde nejde. Přísluší-li spoluvlastníku žaloba vlastnická podle §§ 366 a 369 obč. zák. proti spoluvlastníku, když mu zadržuje jeho věc buď zcela neb z části (partiální evikce), tím spíše přísluší spoluvlastníku samostatná žaloba vlastnická i proti třetím osobám, jež mu o své újmě pozemek nebo jeho část zadržují (vindikace) a proto přísluší i žalobkyni jako spoluvlastnici pozemku čís. kat. 203 žalobní nárok, by bylo uznáno, že novým rozhraničením pozemků čís. kat. 203 a 205 i v přírodě i na pozemkové mapě bylo neoprávněně zasáhnuto do jejího práva vlastnického odejmutím a zadržováním částice jejího pozemku, a že rozhraničení takto provedené jest neplatné. Byla-li takto právem uznána relativní neplatnost směnné smlouvy proti žalobkyni, nebylo potřebí zabývat se též další otázkou, zda smlouva byla též neplatnou proti nezvěstnému Aloisu J-ovi vzhledem k tomu, že se podle tvrzení žalobkyně nedostávalo jeho zástupci inž. Š-ovi řádného zmocnění podle § 1008 obč. zák. a zda nová úprava poměrů držebnostních a užívacích odpovídá svrchu smlouvě sjednané mezi Janem D-em a inž. Š-em. Názor žalované strany, že první odstavec žalobní prosby nemůže obstáti bez jejího druhého odstavce, poněvadž bez něho nemá významu, neobstojí, neboť stačí po rozumu § 236 c. ř. s., že jest předurčující, jak svrchu bylo doloženo; může-li v tom případě žalobce určení neplatnosti smlouvy žádati za sporu, mohl tak tím spíše učiniti v žalobě samé. Toto určení neplatnosti smlouvy není bez významu pro žalující stranu, i když zamítnut byl druhý odstavec žalobní prosby, neboť stane-li se pravoplatným výrok o neplatnosti smlouvy a nového rozhraničení, může se žalobkyně na jeho základě domáhati důsledků z toho plynoucích, obnovení starých hranic pozemků v těch částech, které a pokud následkem neplatné smlouvy byly směněny. Nelze přisvědčiti dovolací odpovědi, že žalobní žádání v prvním odstavci jest neurčité. Stačí, že ohledně smlouvy bylo uvedeno, v kterém roce, mezi kterými osobami byla sjednána a kterých pozemků se týkala a že úprava hranic na jejím základě provedená jest neplatnou, neboť mezi stranami nemůže býti pochybnosti o tom, o kterou úpravu jde, ana jen jedna úprava na základě smlouvy byla provedena a úprava ta dosud nebyla odstraněna, neboť, jak nesporno, nestalo se dosud navrácení v předešlý stav. Právem proto první soud vyhověl prvnímu odstavci žalobní prosby, ovšem měl tak učiniti, pokud jde o neplatnost smlouvy s omezením na žalobkyni, kterémužto hledisku bylo však vyhověno doplňkem ve výroku rozsudečném, jak se stalo.

Čís. 10284.

Ručení důvěrnické společnosti za škodu, dána-li nesprávná rada v tom směru, že převod nemovitostí jest účasten osvobození od poplatků ve smyslu § 38 (2) zákona ze dne 11. března 1921, čís. 100 sb.

z. a n. Výhody, které byly získány provedením špatné rady, mohou mít po případě vliv na rozsah škody.

S hlediska zákona ze dne 31. března 1921, čís. 102 sb. z. a n. se nevyhledává, by šlo o kupce jednotlivce, kteří musí vésti řádné obchodní knihy.

(Rozh. ze dne 6. listopadu 1930, Rv I 1598/29.)

Žalující firma domáhala se náhrady škody na žalované důvěrnické společnosti, ježto žalovaná (její právní předchůdkyně) dala jí radu, že musí býti ještě v roce 1922 vlastníci nemovitostí, patřících Arnoštu J-ovi, že knihovní převod požívá výhod zákona ze dne 11. března 1921, čís. 100 sb. z. a n. a že podle § 38 (2) tohoto zákona jest osvobozen od převodního poplatku. Rada tato však byla nesprávná a žalující firmě byl předepsán poplatek z převodu nemovitostí. **P r o c e s n í s o u d** p r v é s t o l i c e uznal žalobní nárok důvodem po právu, o d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil mimo jiné z těchto důvodů: Že žalobcům z převodu nemovitostí s Arnošta J-a na firmu Arnošt a Otto J. byl předepsán převodní poplatek, jest žalovanou přiznáno. Tím jest zjištěno, že žalobcům nesprávnou radou, že převod musí býti proveden ještě v roce 1922 a že je poplatek převodního prost, vznikla škoda. Že žalobci škodu utrpěli, vyslovil již nejvyšší soud ve svém rozhodnutí ze dne 17. března 1927, Rv I 1674/26-1. Jaká škoda ve skutečnosti žalobcům vzešla, nanejvýš zda si musí dáti žalobci na náhradu škody započísti výhody žalovanou tvrzené a žalobcům převodem nemovitostí na firmu podle tvrzení žalované vzešlé, jest rozhodnouti v rozsudku konečném. Podle názoru odvolacího soudu netřeba se proto v tomto období sporu zabývatí otázkami, zda by Arnošt J., kdyby si byl reality ponechal a je firmě Arnošt & Otto J. jen propachtoval, nevedl obchodní knihy a zda by byl účasten výhod podle zákona čís. 102/21, možnosti 50%, vztažně 70% stavebního nákladu od příjmu jako položku pasivní (amortisaci) si odečísti, dále zda by postup ten — spachtování realit firmě — byl s velkým zatížením Arnošta J-a spojen, že by se daň výdělková následkem odpisu z titulu mimořádné amortisace zmenšila, dále zda by vůbec měl možnost Arnošt J. od svého příjmu mimořádné odpisy provésti a že úmrtím Arnošta J-a a dřívějším převodem realit na firmu bylo docíleno úspory poplatku z nemovitostí a na dani z obohacení musí býti uspořádáno a že i převod dělnických domů z praktického stanoviska byl účelným. Neboť z té okolnosti, že by převod ten žalobcům přinesl též výhody, nelze dovozovati, že rada, že převod nemovitostí na firmu musí býti proveden ještě v roce 1922 a že je osvobozen od převodního poplatku, byla správnou.

N e j v ý š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

O nesprávnosti znaleckého posudku, že převod jest prost převodního poplatku, nemůže při jasném doslovu § 38 (2) zákona ze dne 11. března

1921, čís. 100 sb. z. a n., a podle pozdějšího rozhodování nejvyššího správního soudu k němu (srov. rozh. čís. 3760, 3777 sb. n. spr. s.) býti vážných pochybností. Nesprávnost dovolatelčina výkladu byla dodatečně potvrzena i doslovem § 36 (2) zák. ze dne 25. ledna 1923, čís. 35 sb. z. a n. Ostatně neměl pochybnosti o ní ani vrchní finanční rada P., s níž jednal společník žalující firmy o věci jako se zástupcem právní předchůdkyně žalované společnosti, jakž plyne z dopisu ze dne 6. prosince 1922. V té příčině netřeba se proto věcně obírat s lichými výklady dovolatelčinými a nelze s dovoláním říci, že se ona rada, třebaže jest mylná, nepříčí zákonu, nýbrž jest výkladem zákona vybaveným dobrými důvody. Ovšem snad nemusila žalobcům z této jistě nesprávné rady ještě vzniknouti škoda. Ale rada byla dána ve spojitosti s věcí, o níž žalobcům podle vlastního obsahu dovolání šlo hlavně a především, totiž o zajištění daňových výhod podle zákona ze dne 31. března 1921, čís. 102 sb. z. a n. Právě k zajištění těchto výhod musil podle rady, udělené právní předchůdkyni dovolatelky žalobcům, převod, domněle prostý převodního poplatku, býti proveden ještě v roce 1922. Z této spojitosti obou rad usoudily nižší soudy právem na příčinnou souvislost mezi škodou žalobců a radami jim udělenými, a právem mají také za to, že i druhá rada o nutnosti převodu byla mylná. Dovolání hájí správnost této rady předpisem zák. čís. 102/1921 sb. z. a n., podle něhož jeho výhody platí jen pro ty, kdož vedou řádné obchodní knihy, a výkladem, že oné výhody by nebyli mohli využití ani Arnošt J., kdyby nemovitost nebyl převedl na nově utvořenou společnost, ani tato sama. Neboť, nejsa již obchodníkem, nebyl by Arnošt J. mohl vésti obchodní knihy a nová společnost neměla by možnosti, použití oněch výhod, protože by podle jejích knih nebyly jejím vlastnictvím. Výklady dovolání nejsou přesvědčivé. Zákon mluví zcela všeobecně o fyzických osobách, které vedou řádné obchodní knihy, nikoli, jak by se mohlo zdáti podle dovolatelčina výkladu, o kupcích jednotlivcích, kteří musí vésti řádné obchodní knihy. Arnošt J. zůstal kupcem i jako člen veřejné obchodní společnosti a byl v této vlastnosti také oprávněn, vésti obchodní knihy. Mohl tudíž již takto splniti onu zákonnou podmínku. Není proto správné, že se převod musil státi z tohoto důvodu. Měla-li však společnost, udělujíc onu radu, pochybnosti o možnosti, by takto byl splněn zákonný požadavek vedení řádných obchodních knih, bylo na ní, by žalobcům sdělila tvrzenou nutnost, že kupce jednotlivce (nejen společník obchodní společnosti) musí vésti obchodní knihy, a by jim dala na uvážení, jak by si Arnošt zákonným způsobem vedle členství v obchodní společnosti zachoval vlastnost kupce jednotlivce k vedení řádných obchodních knih povinného, by mohly kýžené výhody zákona čís. 102/1921 sb. z. a n. býti zajištěny a převod nemovitosti přece nemusil býti proveden. Opatrnost ta byla pominuta pro — mylný ovšem — názor, že převod jest prost. převodního poplatku a že tudíž netřeba hledati možnost, zda zajištění daňových výhod ho nezbytně vyžaduje. Omyl o převodním poplatku neomlouvá však omyl o nutnosti převodu. Že ho co do obytných (dělnických) stavení »teoreticky«, — což patrně má znamenati »podle

doslovu zákona« —, nebylo třeba, připouští ostatně dovolání samo, připouští tudíž v tomto rozsahu i mylnost pozastaveného posudku, pokud bez obmezení, tedy i o nich tvrdil, že převod musí býti proveden. Na druhém místě hájí dovolání pozastavený posudek úvahami účelnosti. Snaha jeho se nemůže setkat s úspěchem, protože posudek převod nejen doporučoval, nýbrž jej prohlásil za nutný. Mělo-li tím, jak se dovolání snaží doličiti, býti naznačeno, že převod se musí státi, protože to nezbytně vyžadovaly zřetele účelnosti a opatrnosti, bez jichž šetření nelze zajištění daňových výhod zaručiti, byl posudek vadný, protože nebyl vybudován na číselných základech, kterých se teprve dovolání dovolává, vlastně jen dohaduje, které však pro dobu podání posudku nebyly nijak zjištěny. I touto svou vadností zavinila špatná rada škodu, která žalobcům prý vznikla. Výhody, kterých žalobci provedením špatné rady snad zároveň získali, mohou snad míti vliv na rozsah škody. O tom však bude rozhodováno teprve v dalším, nikoli v tomto jen na důvod škody obmezeném řízení. Proto odvolací soud právem všechny vývody o domnělých výhodách pominul, vyhradiv vyřešení otázek jimi rozebíraných pozdějšímu průběhu sporu.

Čís. 10285.

Právní zájem žalobcův na určení (§ 228 c. ř. .s.), že po soudním složení nepřijatého zbytku pohledávky zanikl právní poměr trvající do té doby mezi žalobcem a žalovaným, nepominul tím, že žalovaný podal na žalobce žalobu o plnění, vyvěrající z právního poměru, jehož se týkala též žaloba určovací.

Žaloby určovací nevylučují zpravidla žaloby o plnění a naopak.

Tam, kde rozsudek o žalobě o plnění (o žalobě určovací) učiní nutně zbytečným rozhodnutí o žalobě určovací (o žalobě o plnění), jest v prvním sporu spatřovati překážku pro zahájení nového sporu.

Ústředna a filiálka (banky) jsou týmž právním podmětem.

(Rozh. ze dne 6. listopadu 1930, Rv I 20/30.)

Tuzemská filiálka vídeňské banky domáhala se proti žalovanému zjištění, že se uložení peněz na soudě k dobru žalovaného stalo oprávněně a že tím jest dluh žalobkyně zahlazen. Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Žalobkyně domáhá se žalobou ze dne 8. září 1928, č. j. Ck I 118/28, by bylo určeno, že se složení 205 Kč na soudě ve prospěch žalovaného stalo po právu a že tím jest splacen dluh žalobkyně proti žalovanému. Jde tedy o žalobu určovací po rozumu § 228 c. ř. s., neboť žalobkyně usiluje o to, by byl najisto postaven určitý právní poměr mezi ní a žalovaným, totiž, zda složením řečené částky zanikl mezi stranami poměr